

Wykorzystanie nowych mediów przez młodzież w Polsce

– wyniki międzynarodowego
projektu badawczego Mediapro

Wykorzystanie nowych mediów przez młodzież w Polsce

– wyniki międzynarodowego
projektu badawczego Mediapro

Pod redakcją Justyny Wenglorz

Pod redakcją Justyny Wenglorz

Materiały zebrała i przygotowała
Agnieszka Sobich

Korekta
Anita Rejch, Justyna Wenglorz

Projekt graficzny okładki i strony tytułowej
Bożena Sawicka

Wydawca
Witold Sartorius

Adres do korespondencji
Polskie Centrum Kompetencji
Administracji i Edukacji Elektronicznej (PCC)
(www.egov.edu.pl)
Polski Portal Edukacyjny www.interklasa.pl
ul. Kopernika 30
00-036 Warszawa
portal@interklasa.pl

ISBN 83-922118-9-8

Wydanie pierwsze
Warszawa 2006

Publikacja nie jest przeznaczona do sprzedaży.
Materiały z niniejszej publikacji mogą być wykorzystywane po podaniu źródła.
Publikacja prezentuje wyniki projektu Mediappro, który otrzymał wsparcie Komisji Europejskiej w ramach programu Safer Internet Action Plan.

Sponsorem wydania publikacji jest Wydawnictwo Nowa Era.

Spis treści

Słowo wstępu	5
Informacje o projekcie Mediapro	6
Założenia projektu	6
Partnerzy projektu Mediapro	7
Cel projektu	8
Udział w projekcie	8
Etapy projektu	8
Zasięg geograficzny projektu w Polsce	9
Wyniki badania w Europie	12
Korzystanie z Internetu	12
Działania w Internecie	12
Internet w domu	14
Internet w szkole	14
Bezpieczeństwo w Internecie	16
Telefony komórkowe	17
Gry elektroniczne	18
Wnioski	18
Wyniki badania w Polsce	20
Internet	20
Internet w domu	20
Internet w szkole	21
Przeglądarki i komunikatory internetowe	22
Telefony komórkowe	23
Gry	24
E-maile	24
Czaty	24
Pobieranie plików z Internetu	24
Ankiety, konkursy i zakupy online	25
Blogi	25
Zachowanie w Internecie	25
Postawa rodziców	26
Szkoła a Internet w oczach uczniów	26
Wpływ Internetu na życie codzienne	27
Wnioski płynące z projektu Mediapro w Polsce	28
Różnice między domem a szkołą	28
Internet a relacje międzyludzkie	29
Regulacje, zagrożenia, negatywne doświadczenia	29
Aspekt konsumencki	30
Wiarygodność zasobów	30
Całościowe podsumowanie projektu Mediapro	31
Wizja nowych zagrożeń płynących z Internetu	31
Potrzeba rozmów o nowych mediach	31
Profilaktyka: potrzeba bliskiego i zróżnicowanego podejścia	32
Praktyka komunikowania się: etap raczkowania	32
Gry elektroniczne i ich umiejscowienie w codziennej kulturze	33
Nauczyciele jako główni pośrednicy	33
Rola rodziców	34
Załączniki	35
Kilka słów o Polskim Portalu Edukacyjnym Interkl@sa	35
Wydawnictwo Nowa Era – sponsor wydania publikacji	36

Słowo wstępu

Oddaję w Państwa ręce publikację, która jest wynikiem międzynarodowego projektu Mediapro polegającego na zbadaniu stopnia i sposobu wykorzystania nowych mediów (Internetu, telefonów komórkowych, gier elektronicznych) przez młodzież. Projekt, w który była zaangażowana sieć europejskich specjalistów z dziedziny nauki o mediach z dziewięciu europejskich instytucji szkoleniowych, fundacji i ośrodków badań, a także dwóch uniwersytetów w Kanadzie, został przeprowadzony na próbie 9000 młodych ludzi w Belgii, Danii, Estonii, Grecji, Polsce, Portugalii, Wielkiej Brytanii, we Francji i Włoszech oraz w Quebecu. Projekt otrzymał wsparcie Komisji Europejskiej w ramach programu Safer Internet Action Plan i w Polsce realizowany był przez Polski Portal Edukacyjny www.interklasa.pl.

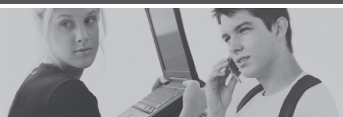
Jego celem było przeanalizowanie działań podejmowanych przez młodzież w kontakcie z nowymi mediami, a także postaw rodziców i nauczycieli, co w rezultacie ma przyczynić się do promowania świadomego i bezpiecznego korzystania z Internetu i innych mediów.

Zachęcam do zapoznania się z niniejszą publikacją, która w sposób szczegółowy analizuje wyniki badania Mediapro w Polsce. Natomiast rezultaty projektu w poszczególnych krajach zebrane są w raporcie anglojęzycznym „A European research project: the appropriation of new media by youth” dostępnym na stronach www.mediapro.org oraz www.interklasa.pl.

Justyna Wenglorz

Redaktor Naczelna
Polskiego Portalu Edukacyjnego
www.interklasa.pl

Informacje o projekcie Mediappro

Założenia projektu

Od stycznia 2005 do czerwca 2006 roku uniwersytety, ministerstwa, organizacje i fundacje z dziewięciu krajów europejskich (z Belgii, Danii, Estonii, Francji, Grecji, Polski, Portugalii, Wielkiej Brytanii i Włoch) realizowały projekt badawczy Mediappro dotyczący roli nowych mediów w życiu młodych ludzi. Nazwa Mediappro pochodzi od „*media appropriation*” (z ang. przyswojenie sobie mediów).

Projekt otrzymał dofinansowanie z Komisji Europejskiej.

Partnerzy, którzy przystąpili do projektu, chcieli dowiedzieć się, jak młodzi ludzie w wieku od 12 do 18 lat wykorzystują media elektroniczne, takie jak Internet, telefon komórkowy czy gry elektroniczne. Pozyskana wiedza miała przynieść odpowiedź na pytanie, czy młodzież jest świadoma zagrożeń czyhających na nich w Sieci. Główną hipotezą projektu Mediappro było bowiem przeświadczenie, że bezpieczeństwo młodych ludzi w Internecie uzależnione jest od podejmowanych tam przez nich działań. Użytkownicy Internetu, którzy stali się ofiarą niebezpieczeństw z Sieci, często sami sprowokowali sytuację zagrożenia. Ich zachowanie w Internecie może mieć więc istotny wpływ na to, co ich później tam spotyka. Ważne jest więc, aby pomóc młodym ludziom stać się kompetentnymi użytkownikami Internetu i innych mediów elektronicznych. Aby do tego doprowadzić, należy najpierw zrozumieć, jak młodzi ludzie posługują się nowymi mediami i jak je odbierają w różnych miejscach (w szkole, w domu, u kolegów, w kafejce internetowej).

Wnioski z przeprowadzonego badania stanowią wskazówki dla rodziców, osób pracujących z młodzieżą (nauczyciele, pedagodzy) czy decydentów politycznych, w jakim kierunku powinno się prowadzić edukację młodych ludzi związaną z bezpieczeństwem w kontakcie z nowymi mediami.

Podobne badanie przeprowadzone zostało w tym samym czasie w Quebecu w Kanadzie. Wyniki badań w Europie i Ameryce Północnej pozwoliły na porównanie praktyk posługiwania się nowymi mediami przez młodzież na obu kontynentach.

Projekt Mediappro dotyczył czterech głównych zagadnień¹:

- środowiska multimedialnego, czyli dostępu do Internetu, telefonów komórkowych i gier elektronicznych (rodzaj medium, kontekst użycia, zależności pomiędzy poszczególnymi mediami...);

¹ Na podstawie wersji anglojęzycznej „A European Research Project: The Appropriation of New Media by Youth”, str. 8, 2006. (Wersja anglojęzyczna dostępna jest na portalu Interklasa.pl pod adresem: http://www.interklasa.pl/portal/index/strony?mainSP=katalog&mainSRV=interklasa&method=569331577&page=list&folder_id=988)

- wiedzy i procesu poznawczego: sposób, w jaki młodzi ludzie rozumieją Internet, uczą się go i dzięki niemu wyszukują informacje, budują obraz mediów (umiejętności techniczne, komunikatywne, społeczne), łącznie z niebezpieczeństwem i ryzykiem;
- uwarunkowań psychologiczno-społecznych (tożsamość, kultura, społeczeństwo): opinie młodych ludzi na temat wpływu nowych mediów na ich relacje z rodzicami, nauczycielami, kolegami i społeczeństwem;
- przyszłości i obywatelstwa demokratycznego: rozwój mediów elektronicznych i ich wpływ na przyszłość.

Dla przeanalizowania procesu posługiwania się nowymi mediami zidentyfikowano trzy wymiary badań:

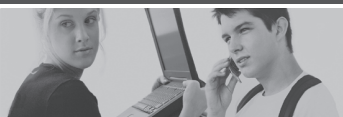
- badanie postrzegania nowych mediów uwzględniające aspekt kognitywny i emocjonalny: co młodzi ludzie wiedzą, o czym myślą, czego pragną, czego się boją, co widzą, jeśli chodzi o przyszłość;
- badanie postaw: do czego młodzi ludzie są gotowi, co są w stanie zrobić w konkretnej sytuacji;
- badanie stopnia używania: co młodzi ludzie faktycznie robią.

Badanie oparte na takich założeniach powinno pokazać, w jaki sposób młodzi ludzie wykorzystują nowe media, a w konsekwencji pozwolić na podjęcie odpowiednich kroków w celu polepszenia ich bezpieczeństwa w Sieci.

Partnerzy projektu Mediappro

Kraj	Instytucja	Adres WWW
Belgia – koordynator projektu	Uniwersytet Katolicki w Louvain, grupa badawcza	www.comu.ucl.ac.be/reco/grems/
Belgia	Media Animation	www.media-animation.be
Dania	Centrum Wyższej Edukacji Kopenhaga i North Zealand (CHE)	www.cbs.dk
Estonia	Uniwersytet w Tartu	www.ut.ee
Francja	Ministerstwo Edukacji (CLEMI)	www.cleml.org
Grecja	Szkoła edukacji pedagogicznej i technologicznej	www.aspete.gr
Włochy	Uniwersytet Katolicki w Mediolanie, Wydział Pedagogiczny	www.unicatt.it
Polska	Fundacja Edukacji Ekonomicznej, Polski Portal Edukacyjny Interklasa	www.interklasa.pl
Portugalia	Uniwersytet w Algarve, Szkoła Edukacji	www.ualg.pt/ese/
Wielka Brytania	Londyński Instytut Edukacji, Centrum badań nad dziećmi, młodzieżą i mediami	www.childrenyouthandmedia-centre.co.uk
Kanada	Uniwersytet w Montrealu, Uniwersytet w Sherbrooke	www.mcc.gouv.qc.ca

Cel projektu

Celem projektu Mediapro było przyczynienie się do bezpiecznego korzystania z Internetu i innych nowych mediów przez młodych ludzi. Mediapro miało odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób nauczyciele, rodzice czy inne osoby zaangażowane w proces edukowania dzieci i młodzieży powinny im uświadamiać korzyści i zagrożenia płynące z tych mediów.

Udział w projekcie

W badaniach Mediapro wzięło udział prawie 9000 młodych ludzi w wieku 12–18 lat: 7400 w Europie i 1350 w Quebecu. Każdy z partnerów projektu wybrał szkoły, w których przeprowadzono badania. Aby uzyskać jak najbardziej wiarygodne informacje na poziomie międzynarodowym, szkoły wybrano według ich geograficznego, społecznego, ekonomicznego i kulturalnego położenia. Badania przeprowadzono na trzech grupach wiekowych: 12–14 lat, 15–16 lat i 17–18 lat.

W Polsce projekt był realizowany przez Polski Portal Edukacyjny Interklasa (www.interklasa.pl). Wzięło w nim udział 25 polskich szkół. Obszerne i szczegółowe ankiety wypełniło 638 uczniów (I etap projektu). Następnie w wywiadach uczestniczyło 24 uczniów (II etap projektu).

Etapy projektu

Projekt Mediapro „Wykorzystanie nowych mediów przez młodzież” miał za zadanie pokazać, w jaki sposób uczniowie w Europie postrzegają Internet oraz inne media sieciowe, jaka jest rola tych narzędzi w nauce, rozrywce oraz poznawaniu świata. Ważnym aspektem tego projektu było zidentyfikowanie barier oraz złych praktyk, jakie występują przy wykorzystywaniu mediów sieciowych.

Projekt składał się z dwóch części: badania ilościowego polegającego na wypełnieniu ankiet oraz badania jakościowego, który odbywał się w formie wywiadów z wybranymi uczniami.

W pierwszym etapie projektu uczniowie w wieku 12–18 lat z kilkudziesięciu europejskich szkół wypełniali ankiety. Pytania pogrupowane zostały na następujące zagadnienia tematyczne: korzystanie z Internetu, co robisz w Internecie, Internet w domu, Internet w szkole, w jaki sposób używasz telefonu komórkowego, twoja opinia na temat Internetu i telefonów komórkowych oraz gry elektroniczne.

Interklasa do udziału w ankiecie zaprosiła 25 szkół z różnych części Polski. W każdej placówce ankiety wypełnili uczniowie tylko jednej klasy. Łącznie w kraju zostało wypełnionych 638 ankiet, które następnie zostały przesłane do Belgii w celu ich analizy.

Drugi etap projektu miał natomiast formę bezpośredniej rozmowy. Polegał na przeprowadzeniu wywiadów z uczniami, którzy na podstawie wyników z ankiet uzyskali wysoką, średnią oraz niską ilość punktów, jeśli chodzi o częstotliwość i stopień posługiwania się nowymi mediami.

Celem drugiego etapu było „uszczegółowienie” informacji uzyskanych w trakcie przeprowadzonych ankiet. Założeniem tej części badania było również wyłonienie różnic w postrzeganiu nowych mediów przez młodych Polaków i ich rówieśników z innych krajów Europy.

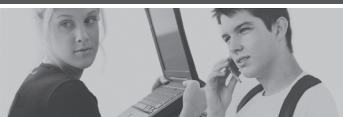
Zasięg geograficzny projektu w Polsce

W każdym kraju, który brał udział w projekcie Mediapro, zostało przebadanych minimum 600 uczniów w wieku od 12 do 18 lat.

W Polsce wybór uczniów do pierwszego etapu projektu – badania ilościowego (anonimowe ankiety) – został dokonany na podstawie zgłoszeń przy zachowaniu odpowiednich proporcji względem obszaru, z którego pochodzili uczniowie, ich wieku oraz płci. Ta część projektu rozpoczęła się 1 września i zakończyła 10 października 2005 r. Wzięło w nim udział 638 osób reprezentujących 25 szkół z następujących miast: Racibórz, Kęty, Strzelce Opolskie, Staszów, Międzyrzecz, Kuźnia Raciborska, Bogatynia, Smolice, Szczecino, Katowice, Gdańsk, Sopot, Elbląg, Olsztyn, Sońsk, Warszawa, Ksawerów, Trzebnica, Wrocław, Strzelce Opolskie, Staszów, Racibórz, Żory, Kęty.

Ilustracja nr 1: Mapka miast, w których przeprowadzono I etap projektu Mediapro.

Pierwszy etap projektu zrealizowany został w 7 liceach, 8 gimnazjach i 7 szkołach podstawowych, 3 zespołach szkół ponadgimnazjalnych i w 1 ośrodku szkolno-wychowawczym. Wzięły w nim udział następujące szkoły:

1. IV Liceum Ogólnokształcące, Szczecin
2. Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących nr 3 im. E. Abramowskiego, Katowice
3. Zespół Szkół Handlowych, Sopot
4. Zespół Szkół im. A. Świętochowskiego, Gołotczyzna, Sońsk
5. Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Jana Kasprowicza, Racibórz
6. Powiatowy Zespół Szkół nr 9 im. Marii Dąbrowskiej, Kęty
7. Gimnazjum, Ksawerów
8. Gimnazjum nr 2, Żory
9. Gimnazjum nr 13, Wrocław
10. Gimnazjum Publiczne nr 2, Strzelce Opolskie
11. Gimnazjum nr 42, Warszawa
12. Gimnazjum nr 30 im. gen. Kazimierza Pułaskiego, Warszawa
13. Publiczne Gimnazjum nr 2, Staszów
14. Gimnazjum nr 1, Międzyrzecz
15. Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 18, Elbląg
16. Szkoła Podstawowa, Kuźnia Raciborska
17. Publiczna Szkoła Podstawowa, Bogatynia
18. Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II stopnia im F. Nowowiejskiego, Gdańsk
19. Szkoła Podstawowa nr 13, Żory
20. Szkoła Podstawowa nr 340, Warszawa
21. Szkoła Podstawowa, Smolice
22. Szkoła Podstawowa nr 6, Szczytno
23. Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Trzebnica
24. Zespół Szkół Chemicznych i Ogólnokształcących nr 7, Olsztyn
25. XXIII Liceum Ogólnokształcące im. Marii Curie-Skłodowskiej, Warszawa.

Drugi etap projektu Mediappro rozpoczął się 2 lutego i zakończył 3 marca 2006 roku. W ciągu 5 tygodni jego trwania przeprowadzonych zostało 25 wywiadów z uczniami szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z obszaru całej Polski. Zespół redakcyjny Interklasy odwiedził 11 szkół:

1. Powiatowy Zespół Szkół nr 9 im. Marii Dąbrowskiej w Kętach (w wywiadach uczestniczyło 3 uczniów)
2. Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza w Raciborzu (4 uczniów)
3. Gimnazjum nr 13 im. Unii Europejskiej we Wrocławiu (4 uczniów)
4. IV Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Prusa w Szczecinie (1 uczeń)
5. Gimnazjum w Ksawerowie (2 uczniów)
6. Publiczne Gimnazjum nr 2 w Staszowie (2 uczniów)
7. Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Emilii Plater w Bogatyni (3 uczniów)
8. Gimnazjum nr 42 w Warszawie (3 uczniów)

9. Szkoła Podstawowa nr 340 im. prof. B. Mołskiego w Warszawie (1 uczeń)
10. Szkoła Podstawowa nr 18 w Elblągu (1 uczeń)
11. Gimnazjum nr 30 w Warszawie (1 uczeń)

Ilustracja nr 2: Mapa miast, w których przeprowadzono II etap projektu Mediapro.

W projekcie Mediapro wzięli udział uczniowie z różnych poziomów edukacji:

- 11–13 lat (228 uczniów; 36% ankietowanych) – szkoła podstawowa;
- 14–16 lat (219 uczniów; 34% ankietowanych) – gimnazjum;
- 17–19 lat (191 uczniów; 30% ankietowanych) – szkoła ponadgimnazjalna.

W projekcie uczestniczyło prawie tyle samo dziewcząt co chłopców:

- dziewczęta – 309 uczennic; 48% ankietowanych;
- chłopcy – 324 uczniów; 51% ankietowanych.

Płeć ankietowanych osób nie była poddawana oddzielnej analizie.

Wyniki badania w Europie²

Korzystanie z Internetu

Fakt, że Internet jest powszechnie znany i używany przez młodzież w wieku 12-18 lat we wszystkich krajach biorących udział w projekcie Mediappro, nie jest zaskoczeniem. Według badań, 9 osób na 10 twierdzi, że korzysta z Internetu (najwięcej w Estonii 98%; najmniej we Włoszech 78%). 35% korzysta z Internetu od roku do nie więcej niż trzech lat, a 31% od czterech lat lub więcej. Podobna sytuacja jest w Quebecu. Tutaj jednak większość (75%) stanowią ci, którzy korzystają z Internetu od ponad 4 lat.

Działania w Internecie

Korzystanie z Internetu koncentruje się głównie wokół następujących zagadnień:

Działania w Internecie (Czasem + często + bardzo często) w %					
	Wyszukiwarki (np. Google)	E-mail	Komunikatory (np. Gadu- -Gadu)	Czaty	Ściąganie np. plików muzycznych
Belgia	95	74	81	28	58
Dania	92	66	87	26	50
Estonia	90	69	88	33	73
Francja	94	67	69	32	49
Grecja	81	46	39	41	65
Włochy	86	59	49	33	59
Polska	91	62	75	34	67
Portugalia	95	69	77	38	60
Wielka Brytania	98	81	78	20	60
średnia	91	66	71	32	60

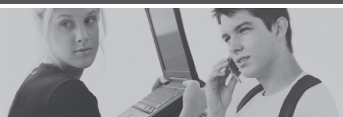
- Najczęściej wykorzystywanym narzędziem w Internecie we wszystkich badanych krajach są wyszukiwarki: ponad 90% osób twierdzi, że używa wyszukiwarki czasami, często albo bardzo często (najwięcej w Wielkiej Brytanii i Quebecu 98%; najmniej w Grecji 81%).

² Na podstawie wersji anglojęzycznej „A European Research Project: The Appropriation of New Media by Youth”, str. 12–15, 2006.

- E-mail jest szeroko rozpowszechnionym narzędziem: 68% młodych ludzi korzysta z usług poczty elektronicznej. Natomiast częstotliwość odbierania lub wysyłania e-maili nie jest zbyt wysoka: tylko 22% twierdzi, że posługuje się pocztą elektroniczną czasami, 46% często i bardzo często. W Quebecu 80% korzysta z poczty elektronicznej często i bardzo często.
- Dość często używane są komunikatory internetowe (np. Gadu-Gadu): w badanych krajach europejskich: 70%, a w Quebecu 90%. Co więcej, komunikatory są używane częściej niż poczta elektroniczna: 42% twierdzi, że posługuje się komunikatorami bardzo często. Procent ten jest bardzo zróżnicowany w poszczególnych krajach: najwięcej w Estonii: 63%; najmniej w Grecji: 12%. Komunikatory są używane najczęściej do kontaktów z przyjaciółmi (62%), rzadziej z rodziną (14%). Dzięki komunikatorom młodzież może prowadzić rozmowy z tymi osobami, z którymi chce. Może tworzyć własne listy kontaktowe, które dla 30% ankietowanych liczą ponad 50 kontaktów. Korzystając z komunikatorów, 56% osób używa emotikony często lub bardzo często. Odsetek ten jest wyższy w Quebecu, gdzie stanowi 73%.
- Korzystanie z komunikatorów w dużym stopniu zastępuje używanie czatów: 66% twierdzi, że bardzo rzadko rozmawia na czatach albo nawet nigdy tego nie robili. Zarówno użytkownicy komunikatorów, jak i czatów wolą komunikować się z przyjaciółmi niż z nieznanymi.
- Ściąganie materiałów z Internetu jest często praktykowane. 61% ankietowanych twierdzi, że ściąga różnego rodzaju pliki z Internetu: czasami 17%, często 18% lub bardzo często 26%. Zaskakujące jest to, że 44% młodych ludzi przyznaje, że ściąga pliki muzyczne nawet wtedy, gdy jest to wyraźnie zabronione.
- Słuchanie muzyki czy radia przez Internet jest bardzo popularne: 67% młodych ludzi słucha muzyki czasami (21%), często (20%) i bardzo często (26%).

Wpływ Internetu na inne media w %			
	Mniej telewizji	Mniej czytania	Mniej muzyki
Belgia	45	28	43
Dania	33	28	49
Estonia	51	46	65
Francja	43	28	45
Grecja	27	26	45
Włochy	20	24	46
Polska	54	30	49
Portugalia	36	35	48
Wielka Brytania	42	35	50
średnia	39	31	49

- Mniej popularne od komunikowania się za pośrednictwem Internetu jest tworzenie własnych treści: na przykład 18% młodych ludzi twierdzi, że ma własną stronę internetową, tyle samo procent bloga. Blog jest dość popularny w Belgii (38%) i we Francji (25%), jednocześnie część młodych ludzi nie jest pewna, czy w ogóle wie, czym jest blog (co trzeci Duńczyk). Badania w Belgii pokazują, że opisy w blogach tego, co działo się w ciągu dnia, są zazwyczaj bardzo krótkie; a badania we Francji, że duża część blogów należąca do młodych ludzi nie jest aktywna.

- Badania wskazują, że korzystanie z Internetu wpływa na częstotliwość korzystania z telewizji (40% młodych ludzi twierdzi, że od kiedy korzysta z Internetu, ogląda telewizję rzadziej niż przedtem) i książek (32% ankietowanych czyta teraz mniej książek niż przedtem). Jest to problem złożony, niekoniecznie bardzo niepokojący: badania we Francji podkreślają, że „niecałe 30% młodych osób deklaruje, że czyta mniej niż wcześniej, głównie 17–19-letnie dziewczyny, ale 10% ankietowanych twierdzi, że czyta więcej niż poprzednio”.

Internet w domu

Badania, przeprowadzone zarówno w Europie, jak i Quebecu, wyraźnie pokazują, że Internet częściej jest używany w domu niż w szkole. 81% młodych ludzi używa Internetu w domu (95% w Danii i w Quebecu, a 64% w Grecji). 38% korzysta z Internetu każdego dnia (najwięcej w Estonii 65%; najmniej w Grecji 8%), a 30% kilka razy w tygodniu. 67% uczniów posiada szerokopasmowe łącze internetowe (najwięcej w Estonii 90%; najmniej w Grecji 31%).

Młodzi ludzie uważają, że dom jest miejscem, gdzie mają więcej swobody, kiedy korzystają z Internetu. Najczęściej komunikują się z przyjaciółmi (przez komunikatory), odwiedzają strony internetowe, słuchają muzyki, grają w gry i ściągają potrzebne materiały. Badania pokazują, że bardzo popularne jest również używanie wyszukiwarek internetowych (np. Google), szczególnie w Wielkiej Brytanii, Belgii, Polsce i we Francji. Mimo to badania we Francji wykazują, że wyszukiwarki używane są nie tylko w celu znalezienia potrzebnych informacji, ale również jako dostęp do popularnych, wcześniej znanych i odwiedzanych stron internetowych. Z duńskich badań wynika również to, że dla badanych w Danii uczniów pojęcie „wyszukiwarka internetowa” jest tożsame z „Google”.

Badania wykazują, że korzystanie z Internetu wzrasta wraz z wiekiem. Starsi użytkownicy korzystają z Internetu częściej.

Najwięcej młodych ludzi uważa, że dom jest miejscem, gdzie dowiedzieli się o Internecie najwięcej, zarówno poprzez samodzielne poszukiwania, jak i od rodzeństwa. Rodzice również bywają źródłem wiedzy o Internecie, chociaż młodzi ludzie uważają, że rodzice nie należą do najaktywniejszych użytkowników Internetu: 25% używa go czasami, 25% często, a 15% bardzo często.

Internet w szkole

Korzystanie z Internetu w domu jest bardzo rozpowszechnione. Równie oczywiste jest to, że w szkole jest to drastycznie ograniczone i niepożądane. Pomimo tego, że uczniowie mają zapewniony dostęp do Internetu, w praktyce korzystają z niego o wiele mniej niż

w domu. 22% (najwięcej w Belgii 42%; najmniej w Danii 6%) młodych ludzi twierdzi, że nigdy nie korzystało z Internetu w szkole w czasie lekcji i 30% – rzadko. Ankietowani najczęściej powtarzają, że używają Internetu do celów szkolnych. Internet w szkole pojawia się najczęściej na lekcjach informatyki (Wielka Brytania, Portugalia i Polska). Badania w Wielkiej Brytanii pokazują, że „o używaniu Internetu w szkole uczniowie opowiadali bez entuzjazmu, w porównaniu z pełnymi zapału i zainteresowania rozmowami na temat komunikatorów, gier, muzyki czy innych narzędzi używanych w domu”.

Używany codziennie + kilka razy w tygodniu w %		
	W domu	W szkole
Belgia	69	9
Dania	89	33
Estonia	83	30
Francja	57	10
Grecja	38	25
Włochy	56	7
Polska	68	45
Portugalia	62	22
Wielka Brytania	79	56
średnia	67	26

Wzajemne relacje uczniów i nauczycieli wydają się nie iść w parze ze wzrostem używalności Internetu w szkole. Formalny sposób przekazywania uczniom wiedzy o Internecie wydaje się być poważnie zacofany: 82% (90% w Quebecu) młodych ludzi nigdy (lub rzadko) nie rozmawiało z nauczycielami na temat Internetu (najwięcej w Estonii 94%; najmniej we Włoszech 68%). Część młodych ludzi (56%) obawia się ograniczeń przy korzystaniu z Internetu, jakie mogą ich spotkać w szkole (najwięcej w Portugalii 72%; najmniej we Włoszech 27%). Młodzież w kilku krajach uważa, że najczęściej o Internecie dowiedziała się od przyjaciół i rodziców: na przykład w Grecji najczęściej uczy się od przyjaciół; potem rodziny (głównie rodzeństwa), a na samym końcu jest szkoła.

Ważną rolę odgrywają również ograniczenia organizacyjne. W niektórych krajach komputery w szkole nie są po prostu łatwo dostępne: w Polsce na przykład sale komputerowe zamykane są na czas przerw szkolnych; we Włoszech część szkół nadal nie ma dostępu do Internetu; a w Portugalii ilość komputerów w stosunku do ilości uczniów jest bardzo niska. W innych krajach dostęp do komputerów nie jest problemem (Belgia, Estonia, Dania). Tam jednak korzystanie z Internetu w szkole ograniczone jest szkolnym regulaminem. W Grecji z Internetu korzysta się jedynie w czasie lekcji informatyki. Korzystanie z komunikatorów, poczty elektronicznej, gier, prowadzenie rozmów na czatach czy słuchanie muzyki jest zabronione w większości krajów biorących udział w projekcie.

Potrzeba zwiększenia możliwości korzystania z Internetu w szkole oraz potrzeba efektywnego przekazywania wiedzy o nim jest wyraźnie podkreślana przez samych uczniów. Uczniowie są zdania, że szkoła powinna być źródłem wiedzy także o Internecie. Większość ankietowanych uważa za ważne lub bardzo ważne, by szkoła uczyła, jak znajdować przydatne strony internetowe (52%), pomagała w ocenianiu wiarygodności informacji wyszukanych w Internecie (62%). Szkoła powinna również mieć lepszy dostęp do Internetu (dla

39% ankietowanych to ważne, dla 29% bardzo ważne) i powinna uczyć, jak szybko znaleźć potrzebne informacje w Internecie. Z badań wynika też, że choć nauczyciele rzadko rozmawiają z uczniami na temat Internetu, to uczniowie twierdzą, że ich nauczyciele mają do tego odpowiednie umiejętności: 45% młodych ludzi uważa, że ich nauczyciele znają Internet.

Bezpieczeństwo w Internecie

Młodzież, która brała udział w badaniu, wykazała się dużą świadomością zagrożeń, jakie mogą występować w Internecie. Ich postawa zdaje się być daleka od naiwności czy ignorancji wobec zagrożeń, z jakimi mogą się spotkać. Ankietowani twierdzą, że nigdy (47%) nie rozmawiali lub rozmawiają rzadko (22%) z osobami, których nie znają osobiście. Wydaje się, że są świadomi pewnych zasad, których powinni przestrzegać korzystając z Internetu: na przykład 68% twierdzi, że nie powinno się umieszczać zdjęć osób na stronach WWW bez ich zgody.

Wyniki badania wskazują na to, że Internet dla młodych ludzi jest narzędziem do utrzymywania kontaktu z przyjaciółmi. Ankietowani korzystają z Internetu jako narzędzia do podtrzymywania znajomości. Internet używany jest najczęściej do komunikowania się z przyjaciółmi, zmniejsza się popularność czatów i nie ma dużego zainteresowania poznawaniem obcych ludzi poprzez rozmowy na czatach. Jednocześnie wyraźnie wzrasta zainteresowanie grami online, jako inną formą komunikowania się z obcymi. Nie odnotowano w czasie badania, aby taka forma kontaktowania się z nieznanymi wydawała się ankietowanym niebezpieczna. Wspominane w czasie wywiadów groźne sytuacje przedstawiane były raczej jako doświadczenia opowiedziane przez znajomych niż ich własne.

Badanie wykazuje, że rodzice we wszystkich krajach uczestniczących w projekcie mają dość liberalne podejście do korzystania z Internetu przez ich dzieci i nie ograniczają im zbyt swobody. W Quebecu 90% uczniów twierdzi, że ich rodzice rzadko sprawdzają lub wcale nie sprawdzają, co robią w Internecie. Wydaje się też, że rodzice nie są uwzględniani przez dzieci w ich „internetowym świecie”. Młodzi ludzie rzadko rozmawiają z rodzicami o Internecie (32%), czasem (31%), często lub bardzo często (15%). Natomiast 21% nigdy nie rozmawiało z rodzicami na ten temat. Oczywiście sytuacja ta jest różna w zależności od danego kraju: na przykład we Francji 37% czasami rozmawia z rodzicami na temat Internetu, a 25% często lub bardzo często.

Jeśli rodzice stawiają dzieciom ograniczenia w korzystaniu przez nich z Internetu, to na ogół odnoszą się one do czatów i wybranych stron internetowych. Częste są również ograniczenia czasowe, które powodowane są głównie troską o ich zdrowie. W Grecji natomiast jednym z powodów, dla którego rodzice ograniczają dzieciom korzystanie z Internetu, jest potrzeba ograniczenia kosztów finansowych.

Przeprowadzone badanie pokazuje, że młodzież potrafi również kontrolować samych siebie. Ma świadomość zagrożeń płynących ze stron internetowych pełnych przemocy i pornografii, szczególnie kiedy martwi się o swoje młodsze rodzeństwo (tak wynika np. z badań

w Danii). Młodzi ludzie biorący udział w ankiecie niejako przejęli rolę dorosłych wobec młodszego rodzeństwa. Świadomość ryzyka i umiejętność radzenia sobie z nim jest różna w zależności od kraju. We Francji młodzi ludzie obawiają się wielu zagrożeń płynących z Internetu; w ankietach i wywiadach wyrażali ostrożność i rozwagę, które są m.in. wynikiem powszechnej i skutecznej kampanii informacyjnej, a także działań informacyjnych nauczycieli. Podobnie jest w Estonii, gdzie młodzi ludzie wyrażają obawy związane z komunikowaniem się z obcymi, zagrożeń płynących z kupowania rzeczy za pośrednictwem Internetu. W przeciwieństwie do nich młodzi Polacy są często zbyt ufni w stosunku do tego, co znajdują w Internecie, przeceniają wiarygodność informacji i często bezkrytycznie wykorzystują je w szkole. W Grecji również zbyt ufnie podchodzi się do informacji znalezionych w Internecie.

Telefony komórkowe

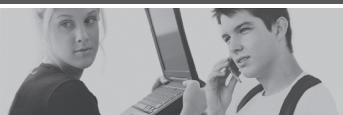
95% badanych osób ma swoje telefony komórkowe (najwięcej we Włoszech 98%; najmniej we Francji 87%). Twierdzą, że nie wyobrażają sobie bez tego życia, choćby dlatego że większość z nich chce mieć stały kontakt z przyjaciółmi. Sytuacja ta jest całkowicie inna w Quebecu, gdzie tylko 40% młodzieży posiada telefony komórkowe, a tylko 20% z nich wysyła wiadomości tekstowe SMS.

Telefony komórkowe najczęściej używane są do kontaktowania się z przyjaciółmi, by umówić się na spotkanie, przekazać swoje komentarze na temat danej osoby, poplotkować. We wszystkich ankietowanych krajach, z wyjątkiem Estonii, wysyłanie wiadomości tekstowych SMS jest bardziej popularne od telefonowania. 79% młodzieży korzysta z telefonów komórkowych, by wysłać SMS, 65%, by zadzwonić. Jednym z powodów są koszty: wysyłanie wiadomości tekstowych jest tańsze niż telefonowanie (72% ankietowanych tak uważa). Młodzi ludzie używają wiadomości tekstowych także do planowania spotkań i kontaktowania się z rodzicami, do mówienia, że myślą o drugiej osobie. Przesyłanie wiadomości tekstowych (co pokazują choćby badania w Wielkiej Brytanii i Portugalii) pozwala na większy dystans, który ułatwia komunikację. Duńscy uczniowie sugerują, że młodzież używa telefonów do flirtowania, a wysyłanie wiadomości tekstowych daje im poczucie dystansu i zmniejsza poczucie zawstydzenia.

Mniej częstym, lecz równie ważnym powodem używania telefonów komórkowych, jest kontakt z rodzicami. Belgijscy ankietowani zauważają, że jest to częsty argument przemawiający za posiadaniem własnego telefonu.

Pozostałe funkcje aparatów komórkowych, takie jak robienie zdjęć, wysyłanie obrazków czy gry, są używane bardzo rzadko. Raczej nie praktykuje się łączenia telefonów komórkowych z innymi mediami, na przykład w celu przesyłania zdjęć czy obrazków do komputera, oglądania telewizji, słuchania radia czy korzystania z gier dostępnych za pośrednictwem Internetu.

Okazuje się, że rodzice nie ograniczają dzieciom używania telefonów komórkowych. 84% młodych ludzi twierdzi, że rodzice dają im pozwolenie na dzwonienie do kogokolwiek

mają ochotę. Co więcej, ankietowani akceptują fakt, że rodzice używają telefonów komórkowych, aby wiedzieć, gdzie dziecko jest w danej chwili (84% ankietowanych to akceptuje). Jednocześnie korzystanie z telefonów komórkowych w szkole jest ściśle określone, a w niektórych krajach nawet całkowicie zabronione.

Gry elektroniczne

Ankietowani twierdzą, że częściej grają w gry komputerowe niż na konsoli, jednak różnica jest niewielka: 52% gra na konsoli (najwięcej w Wielkiej Brytanii 66%; najmniej w Estonii 30%), a 64% na komputerze (najwięcej w Polsce 75%; najmniej w Belgii 56%).

Liczba osób grająca w gry online czy w gry sieciowe wydaje się dość niska: tylko 18% twierdzi, że gra często i bardzo często. Liczba ta jest różna w różnych krajach: 30% w Danii, 26% w Wielkiej Brytanii, ale tylko 11% w Polsce. Badania wskazują na znaczny wzrost korzystania z gier online w przeciągu kilku ostatnich lat.

Rodzice nie kontrolują dzieci zbyt uważnie: bardziej zwracają uwagę na czas, jaki dzieci spędzają przed monitorami komputerów (48%) niż na ludzi, z którymi grają (44%), i rodzaje gier, w jakie grają ich dzieci (28%).

Wnioski

Wyraźna jest różnica między korzystaniem z Internetu w domu i w szkole. Uzyskane dane pokazują olbrzymią przepaść między szkołą a domem – wszystkie ważne dla młodych ludzi funkcje Internetu istnieją poza szkołą. Jednocześnie szkoły ograniczają dostęp do Internetu, zabraniają korzystania z wybranych narzędzi, nie rozumiejąc komunikatywnej roli Internetu, a co gorsze, zapominają o potrzebie uczenia dzieci i młodzieży umiejętności wyszukiwania, oceniania i przetwarzania informacji, a także tworzenia zupełnie nowych rzeczy.

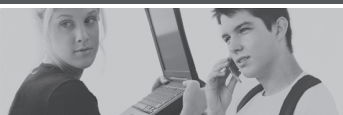
Oczywiste jest, że młodzi ludzie zdobywają potrzebne umiejętności na różnym poziomie. W niektórych krajach znajomość Internetu jest bardzo rozwinięta. Młodzi ludzie doskonale znają zasady korzystania z Internetu, rozumieją także moralne i kulturowe kwestie związane z wykorzystywaniem informacji znajdujących się w Internecie. Są również rejony, gdzie znajomość Internetu jest znacznie słabsza, zwłaszcza jeśli chodzi o sprawę legalności ściągania oprogramowania czy plików muzycznych. Dalej możemy zauważyć, że we wszystkich badanych krajach ankietowani przeceniają własne umiejętności samokształcenia. To jest zadanie, któremu sprostać może jedynie szkoła.

We wszystkich badanych krajach, z wyjątkiem Quebecu, telefony komórkowe mają dla młodych ludzi bardzo duże znaczenie: rozwijają i zacieśniają związki, pomagają w osiągnięciu niezależności (przy jednoczesnym zachowaniu bezpiecznego, stałego kontaktu z rodzicami).

Można tu zauważyć, że szkoła nie dostrzega edukacyjnego potencjału tkwiącego w telefonach komórkowych, nie widzi również potrzeby uczenia dzieci o nich; woli raczej formułować zakazy i regulaminy. Także blogi mogłyby być wykorzystywane do celów edukacyjnych.

Z badania Mediapro wynika, że gry są mniej ważne dla młodych ludzi, niż to się powszechnie uważa. Gry online nie są teraz tak bardzo popularne, jednak liczba ich użytkowników stale rośnie. Szkoły powinny wykorzystywać potencjał edukacyjny tkwiący w grach komputerowych, a nie tylko wprowadzać zakazy.

Jeśli chodzi o kwestię bezpieczeństwa w Sieci, to badanie dowodzi, że ankietowani wyjątkowo rzadko znajdują się w sytuacji niebezpiecznej czy dla nich nieprzyjemnej. W większości są świadomi możliwych zagrożeń. Mniej korzystają z czatów, starają się ograniczać możliwość kontaktów z osobami obcymi, a nawet z tymi, które znają, ale których nie lubią.

Wyniki badania w Polsce

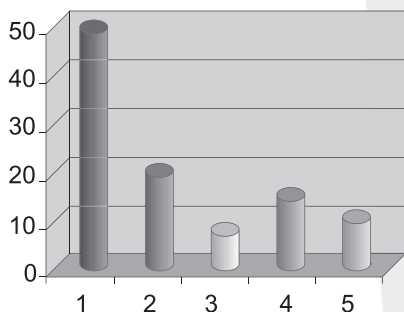
Internet

Z badania wynika, że w Polsce z Internetu korzysta 96% uczniów. Tylko niecałe 3% nigdy się nim nie posługiwało.

Większość ankietowanych korzysta z Internetu dłużej niż rok (26% – od roku do trzech, 21% – od 4 lat i więcej, natomiast 25% nie pamięta jak długo), a tylko 15% ma dostęp do Internetu krócej niż rok.

Internet w domu

Z badania wynika, że 27% polskich uczniów nie ma dostępu do Internetu w domu. Natomiast spośród tych gospodarstw domowych, które są podłączone do Internetu, 56% z nich ma stałe łącze.

Wykres nr 1: Korzystam z Internetu w domu

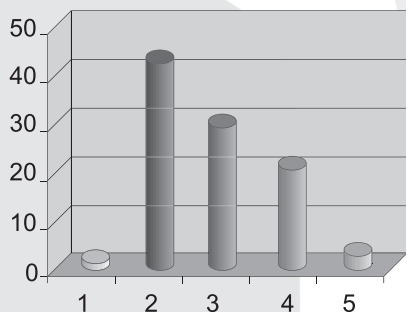
Wartość procentowa		
1.	Każdego dnia	48,38
2.	Kilka razy w tygodniu	19,51
3.	Kilka razy w miesiącu	7,41
4.	Nigdy lub rzadko	14,83
5.	Brak odpowiedzi	9,83
Razem		100

Większość młodych ludzi ma dostęp do Internetu w domu i z niego często korzysta. W domu Internetem posługuje się codziennie 48% badanych, a tylko 14% nie robi tego wcale lub robi to rzadko. Najmniej popularnym miejscem, w którym młodzież korzysta z Internetu, są miejsca publiczne (kafetki internetowe, biblioteki, itp.), tylko 1% odwiedza takie miejsca codziennie, a 69% nigdy tego nie robi. Ponadto młodzi ankietowani zazwyczaj nie korzystają z Internetu w domach swoich znajomych (46% nigdy bądź rzadko), a tylko co trzeci kilka razy lub nigdy.

Większość ankietowanych posiada jeden komputer (53%), są jednak i tacy, którzy mają dwa lub więcej komputerów w domu (37%). Komputer nie zajmuje w domu jakiegoś szczególnego miejsca, zwykle stoi w sypialni (około 73%) bądź w salonie (70%).

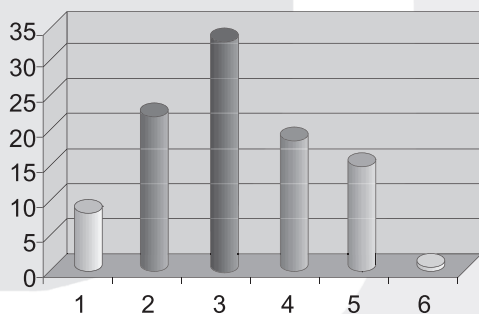
Internet w szkole

Drugim obok domu najbardziej popularnym miejscem, w którym uczniowie łączą się z Internetem, jest szkoła. 35% korzysta z niego często lub bardzo często. 44% posługuje się nim w szkole kilka razy w tygodniu. Zazwyczaj ma to miejsce podczas lekcji (31% – czasami, 18% – często, a ponad 14% bardzo często).

Wykres nr 2: Korzystam z Internetu w szkole

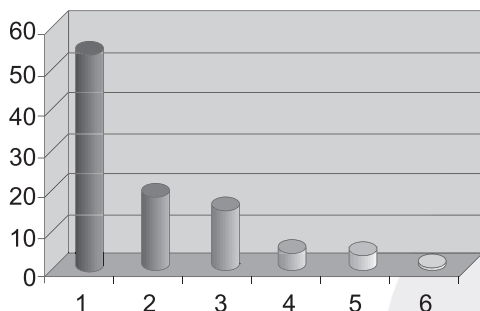
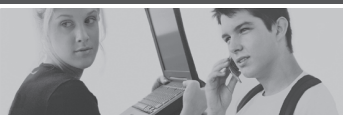
Wartość procentowa		
1.	Każdego dnia	1,45
2.	Kilka razy w tygodniu	43,54
3.	Kilka razy w miesiącu	30,16
4.	Nigdy lub rzadko	21,61
5.	Brak odpowiedzi	3,22
Razem		100

Wykres nr 3: Korzystam z Internetu w szkole

Wartość procentowa		
1.	Nigdy	8,98
2.	Rzadko	22,71
3.	Czasem	33,22
4.	Często	19,15
5.	Bardzo często	15,59
6.	Brak odpowiedzi	0,33
Razem		100

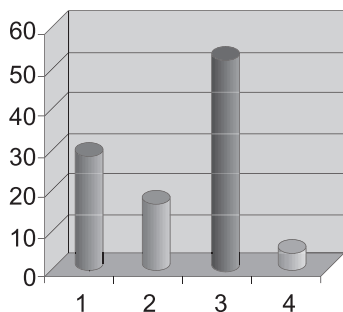
Jeśli chodzi o dostęp do Internetu w szkole, to jest on niewystarczający. Ponad połowa uczniów nigdy nie korzysta z Internetu po lekcjach lub w czasie przerwy obiadowej. Tylko 8% przyznaje, że robi to często lub bardzo często. W trakcie wywiadów uczniowie skarżyli się, że na przerwach sale komputerowe są zazwyczaj pozamykane, a jeden czy dwa stanowiska komputerowe w bibliotece stale oblegane, żeby można było z nich swobodnie korzystać. 73% ankietowanych uczniów przyznało, że chciałoby mieć możliwość częstszego korzystania z Internetu w szkole.

Wykres nr 4: Korzystam z Internetu w szkole w czasie wolnym od nauki (przerwa obiadowa, po lekcjach)

Wartość procentowa		
1.	Nigdy	53,38
2.	Rzadko	17,79
3.	Czasem	14,57
4.	Często	4,23
5.	Bardzo często	3,9
6.	Brak odpowiedzi	1,01
Razem		100

Ponad połowa ankietowanych korzysta z Internetu w szkole zarówno w celach edukacyjnych, jak i nie związanych z nauką.

Wykres nr 5: Korzystam z Internetu w szkole

Wartość procentowa		
1.	Głównie do nauki	28,10
2.	Głównie dla rozrywki (gry, informacje o tym, co mnie interesuje, czaty, e-maile itd.)	16,01
3.	Zarówno do nauki, jak i rozrywki	52,98
4.	Brak odpowiedzi	2,89
Razem		100

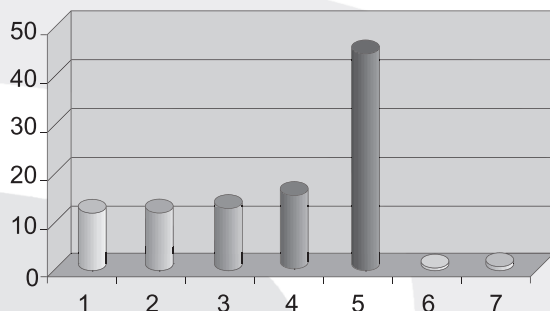
W 73% ankietowanych szkół istnieje regulamin korzystania z Internetu.

Przeglądarki i komunikatory internetowe

77% uczniów deklaruje, iż używa przeglądarek internetowych, takich jak np. Google, Yahoo!, Wirtualna Polska, Onet, Interia, itd. Dzięki temu mogą szybko znaleźć w Sieci to, co ich interesuje. Ponad 60% młodych ludzi korzysta z komunikatorów internetowych często lub bardzo często. Tylko 12% nigdy się nimi nie posługuje.

Uczniowie mają najczęściej ponad 20 osób wpisanych na listę kontaktową komunikatorów (26%: od 20 do 50 osób, a 19%: więcej niż 50 osób). Kontakty do znajomych korespondują najczęściej z listą kontaktów w telefonie komórkowym. Zazwyczaj są to te same osoby,

które figurują w książce teleadresowej w telefonie komórkowym. W książce teleadresowej telefonu komórkowego 55% młodzieży ma wpisane dane do ponad pięćdziesięciu osób, natomiast listę kontaktów od dwudziestu do pięćdziesięciu osób ma 28% ankietowanych.

Wartość procentowa		
1.	Nigdy	11,61
2.	Rzadko	11,61
3.	Czasami	13,22
4.	Często	16,29
5.	Bardzo często	45,8
6.	Nie wiem	0,64
7.	Brak odpowiedzi	0,8
Razem		100

Wykres nr 6: Używam komunikatorów (np. Gadu-Gadu, Tlen, ICQ, Yahoo Messenger, itd.)

Ankietowani uczniowie używają komunikatorów, by kontaktować się z przyjaciółmi (63%), z nieznanymi (15%), z rodzeństwem (7%) i z innymi członkami rodziny (13%).

Język, jakim młodzież posługuje się w komunikatorach, jest często zapożyczony z języka SMS-owego. 61% ankietowanych stosuje uśmiešky, pisze skrótami, by trafniej przekazać swoje myśli, uczucia.

Telefony komórkowe

90% badanych ma własny telefon komórkowy, z czego 48% jest na kartę, a 26% na abonament.

Najbardziej popularnym środkiem komunikacji przez telefon komórkowy są wiadomości tekstowe, czyli popularnie zwane SMS-y. Telefon komórkowy służy przede wszystkim do wysyłania SMS-ów (85% uczniów to praktykuje), z rozmów telefonicznych korzysta 66% ankietowanych posiadających telefony komórkowe.

Wiadomości tekstowe służą głównie do informowania rodziców (57% często lub bardzo często je w tym celu wysyła), do flirtowania (52%), by zapytać o coś (45%), aby się umówić (37%), aby powiedzieć komuś, że się o nim myśli (35%), czy też żeby zrobić komuś żart (14%).

Ankietowani rzadko posługują się telefonem komórkowym do łączenia się z Internetem i surfowania po Sieci. Tylko 9% robi to często, a 3% nawet bardzo często. Gry w telefonach komórkowych również nie cieszą się dużą popularnością (czasami gra w nie 22% badanych). Obrazki i zdjęcia zazwyczaj zostają w telefonie, tylko 12% uczniów przynosi je na komputer lub do bloga.

Młodzi Polacy (10%) zazwyczaj nie wysyłają wiadomości SMS czy zdjęć, które mogłyby kogoś ośmieszyć bądź obrazić.

Gry

Gry komputerowe na płytach CD są bardzo popularne wśród młodych ludzi. 49% gra w nie często lub bardzo często. Na drugim miejscu plasują się gry sieciowe (23% gra często lub bardzo często), a trzecie miejsce zajmują gry online (21% gra w nie często lub bardzo często). Najmniej popularne są gry na konsolach. Tylko 15% ankietowanych gra w nie często lub bardzo często. Może to być wywołane koniecznością posiadania odpowiedniego sprzętu.

Uczniowie grają zazwyczaj w pojedynkę (45% często bądź też bardzo często), natomiast 29% praktykuje granie w gry online z kolegą lub kolegami. 53% ankietowanych twierdzi, że nie poznaje nowych osób grając online.

E-maile

Liczba młodzieży wysyłającej e-maile nie jest tak duża, jak można by przypuszczać. Tylko 36% korzysta z tego sposobu komunikowania się bardzo często, co stanowi zaledwie połowę liczby użytkowników komunikatorów.

Czaty

Podobną tendencję można zaobserwować patrząc na czaty. Tylko 13% młodych ludzi twierdzi, iż często lub bardzo często rozmawia na czacie, a 21%, że czasami. Spośród ankietowanych 32% nigdy nie było na czacie.

Pobieranie plików z Internetu

W Internecie co czwarty ankietowany ogląda filmy lub programy telewizyjne często lub bardzo często, a 46% nigdy lub bardzo rzadko. Bardziej popularne jest natomiast słuchanie radia i muzyki: 45% młodych ludzi robi to często albo bardzo często. Tymczasem prawie co trzeci ankietowany rzadko lub nigdy.

Ponad połowa uczniów bardzo często ściąga pliki muzyczne, oprogramowanie czy filmy z Internetu, a tylko co trzeci nigdy tego nie robił lub rzadko. Wśród osób, które są świadome tego, że jest to nielegalne, aż 44% dopuszcza takie zachowanie. Natomiast dalsze 48% uznaje to za niepoprawną postawę.

Ankiety, konkursy i zakupy online

74% młodych ludzi nigdy nie bierze udziału w ankietach czy konkursach online. Na ogół uważa je za mało atrakcyjne i nie chce tracić czasu. Telefonowanie przez Internet również nie cieszy się dużym zainteresowaniem. Tylko 16% dzwoni za pomocą Internetu często lub bardzo często.

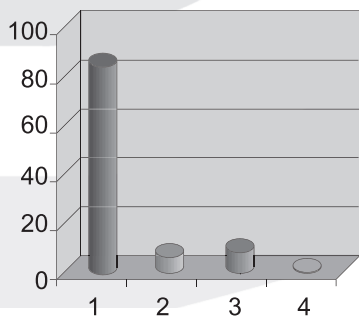
Młodzi Polacy nie praktykują zbyt częstego kupowania przez Internet. Ponad połowa tego nie robi w ogóle, a tylko 12% przyznaje, że zakupy online robi często lub bardzo często. Na pytanie, czy w przyszłości będzie kupować większość rzeczy w Internecie, 45% twierdzi, że tak.

Blogi

Badanie pokazuje, że blogi w Polsce nie są zbyt popularne i tylko 18% uczniów je prowadzi. Tymczasem 9% ankietowanych przyznało, że w ogóle nie wie, co to jest. Natomiast własną stronę WWW ma 15%. Tyle samo twierdzi, że na stronach WWW i w blogach nie powinno się umieszczać zdjęć osób bez ich zgody.

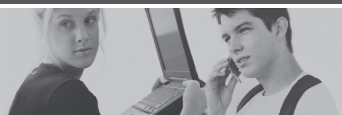
Zachowanie w Internecie

Młodzi ludzie zazwyczaj twierdzą, że nie udają kogoś innego w Sieci (53% nigdy nie udaje, a 27% rzadko). Deklarowali też, że w Internecie nie kłamią, iż robili coś, co w rzeczywistości nie miało miejsca (67% nigdy nie udaje, a 20% rzadko). Jednocześnie ponad po-

Wykres nr 7: Dobrze wiem, jak działa Internet

Wartość procentowa		
1.	Tak	85,64
2.	Nie	4,35
3.	Nie wiem	9,51
4.	Brak odpowiedzi	0,48
Razem		100

łowa młodych ludzi uważa, że dobry pseudonim (nick) w Internecie jest sposobem na pozostanie anonimowym.

Ponad 85% młodych użytkowników Internetu deklaruje bardzo dobrą znajomość Internetu. Tymczasem 14% przyznaje, że wie o Internecie zbyt mało.

Postawa rodziców

Młodzi ludzie mają w większości przypadków swobodny dostęp do Internetu w domu. 79% rodziców nie zabrania swoim dzieciom korzystać z komunikatorów, 71% rozmawiać na czatach, 90% wysyłać e-maile, 78% grać online, 76% ściągać muzykę i filmy.

Niektórzy rodzice czasem (17%), często lub bardzo często (10%) zabraniają odwiedzania niektórych stron WWW oraz zbyt długiego przebywania przed komputerem (23% – czasem, a 19% często lub bardzo często). W trakcie wywiadów młodzież podawała powody takiej postawy ich rodziców: zagrożenia płynące ze stron pornograficznych, rasistowskich, pełnych przemocy, itd. Ponadto uczniowie dodawali, że ich rodzice nie pozwalają im zbyt długo przebywać przed komputerem ze względu na ich zdrowie.

W porównaniu z młodzieżą rodzice nie korzystają tak często z Internetu. Tylko jedna trzecia z nich używa go często lub bardzo często.

Szkoła a Internet w oczach uczniów

W ocenie uczniów szkoła odgrywa ważną rolę w edukacji internetowej: 47% ankietowanych oczekuje, że nauczyciele podesuną im wartościowe strony internetowe, 81% chciałoby otrzymać wskazówki, jak szybko znaleźć potrzebną informację. 60% twierdzi, że pedagodzy powinni polecać ciekawe i wiarygodne zasoby internetowe. 74% jest zdania, że szkoła powinna umożliwiać lepszy dostęp do Internetu.

Młodzi ludzie oczekują, że szkoła wesprze ich w edukacji internetowej. Z drugiej zaś strony 55% ankietowanych uważa swoje umiejętności za wystarczające.

69% ankietowanych uważa, że szkoła jest miejscem, gdzie młodzi ludzie dowiadują się, jak bezpiecznie korzystać z Internetu, ale jednocześnie 49% twierdzi, że nigdy nie rozmawiało z nauczycielami i bibliotekarzami na temat Internetu.

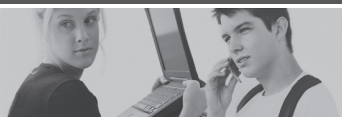
W 73% badanych szkół istnieją ustalone reguły czy regulaminy korzystania z Internetu.

Wpływ Internetu na życie codzienne

Na pytanie odnośnie zmian w przyzwyczajeniach, jakie wprowadził w życie Internet, ponad połowa ankietowanych (54%) odpowiada, że ogląda rzadziej telewizję niż przed pojawieniem się w ich domach Internetu. Tymczasem 49% słucha częściej muzyki, a 46% tyle samo, co przedtem. 30% badanych czyta mniej książek, magazynów, czasopism, a 60% tyle samo, co wcześniej. Odkąd pojawił się w domu Internet, 11% rzadziej spotyka się ze znajomymi, a 70% nie odnotowało żadnej różnicy.

12% ankietowanych całkowicie zgadza się z opinią, że Internet stanowi ważny element życia codziennego. Zdecydowana większość jest zdania, że Internet całkowicie zmienił świat.

74% ankietowanych twierdzi, że Internet to bardzo ważne źródło wiedzy o świecie. Po-
przez Internet możliwe jest poznawanie ludzi, zbieranie inspiracji do nowych pomysłów.

Wnioski płynące z projektu Mediappro w Polsce

Polscy ankietowani twierdzą, że Internet jest przydatny w edukacji i że korzystają z niego, aby pozyskać potrzebne informacje. Część z nich nie ma jednak krytycznego podejścia do Internetu i uważa, że wszelkie informacje tam zamieszczone, są bezbłędne i można się na nich całkowicie opierać. Część przepytanych osób nie zadaje sobie trudu, by pisać własne prace i ściąga gotowe teksty z Internetu, które następnie podpisuje swoim nazwiskiem. Pozostali korzystają z zasobów w Sieci w sposób bardziej krytyczny i uczciwy.

Różnice między domem a szkołą

Największa różnica między domem a szkołą w korzystaniu z Internetu i innych mediów sieciowych to swoboda w dostępie do nich. Uczniowie twierdzą, iż w polskich szkołach dostęp do Internetu możliwy jest głównie podczas lekcji informatyki.

W domu dostęp do Internetu jest łatwiejszy. Bywa że rodzice określają czas przeznaczony na Internet i dość skrupulatnie kontrolują strony, jakie ich pociechy odwiedzają. W szkołach blokady i zabezpieczenia komputerów przybierają różną formę, jednak zasadą jest, iż uczniowie nie mogą wchodzić na strony szerzące przemoc, rasizm oraz pornografię. Również korzystanie w szkole z komunikatorów czy czatów jest zazwyczaj zabronione. W domu młodzi ludzie chętnie korzystają z komunikatorów internetowych.

Ankietowani z reguły rozumieją ograniczenia, jakie nakłada na nich dom i szkoła. Czasami twierdzą, że są to sankcje wygórowane, jednak przyznają, że sami na miejscu własnych rodziców wprowadziliby takie ograniczenia młodszemu rodzeństwu lub własnym dzieciom. Sytuację w szkole określają jako niezbyt komfortową, głównie z uwagi na brak możliwości korzystania z Internetu podczas przerw oraz po lekcjach. Zazwyczaj sale komputerowe z dostępem do Sieci są bardzo chronione i nie są wykorzystywane w sposób optymalny. W niektórych szkołach jest możliwość korzystania z Internetu w bibliotece szkolnej, jednak z uwagi na niewystarczające wyposażenie w sprzęt komputerowy, stanowiska z komputerem są oblegane przez uczniów i dostęp do nich jest utrudniony.

Czasami Internet i inne media sieciowe są tematem rozmów między dziećmi i ich rodzicami, jednak ograniczają się one zazwyczaj do codziennych potrzeb korzystania z nich. Bywa że rodzice pomagają dzieciom w korzystaniu z Internetu, tu chodzi raczej o młodszych

użytkowników Internetu; w przypadku starszych dzieci lub młodzieży tendencja jest odwrotna: to dzieci pomagają rodzicom w korzystaniu z nowinek technologicznych.

Sytuacja w szkole jest nieco inna. Nauczyciele dzielą się na dwie grupy. Do pierwszej zaliczane są osoby, których nie interesuje korzystanie z Internetu jako źródła wiedzy. Są oni przywiązani do tradycyjnych form edukacji. Druga grupa to nauczyciele, którzy bardzo często sięgają do zasobów internetowych i czasami, zazwyczaj w sposób pośredni, wykorzystują materiały lub informacje na swoich lekcjach przedmiotowych. Zachęcają do tego także własnych uczniów.

Telefony komórkowe są używane przez uczniów w sposób dość swobodny. Ograniczenia związane z korzystaniem z tego medium wynikają głównie z ograniczeń szkolnych związanych z zakłócaniem lekcji przez ewentualne połączenia. W domu telefon komórkowy jest tematem rozmów tylko wtedy, gdy chodzi o wysokość opłat i racjonalne korzystanie. W zdecydowanej większości przypadków to rodzice pokrywają koszty związane z korzystaniem z telefonów komórkowych przez ich dzieci.

Internet a relacje międzyludzkie

Ankietowani są zdania, że Internet wpływa pozytywnie na relacje międzyludzkie (np. dzięki komunikatorom internetowym). Większość twierdzi, że dzięki Internetowi można wzmocnić więzi z realną, faktyczną grupą kolegów, przyjaciół. Takie osoby zazwyczaj ograniczają swoje kontakty przez komunikatory tylko do znajomych. Umawiają się na spotkania, wymieniają się informacjami na temat prac domowych, itd. Mają w liście kontaktowej swojego komunikatora podobną listę osób co w telefonie komórkowym.

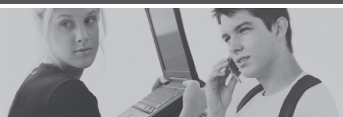
Drugą (mniej liczną) grupę stanowią ci, którzy często lub sporadycznie kontaktują się przez Internet z nieznanymi. Nie dążą jednak do spotkania na żywo z nowo poznanymi osobami w Sieci. Zdarza się, że udają kogoś innego lub piszą nieprawdę.

Ankietowani twierdzą, że odkąd mają w domu Internet, oglądają mniej telewizji.

Regulacje, zagrożenia, negatywne doświadczenia

Regulacje dotyczące Internetu zazwyczaj odnoszą się do dwóch obszarów: zdrowia dzieci i młodzieży podczas pracy z komputerem oraz zagrożeń płynących z Sieci, takich jak pornografia, przemoc czy rasizm.

W kwestii ochrony zdrowia uczniów w szkole zwraca się głównie uwagę na przestrzeganie zasad BHP podczas zajęć w pracowniach komputerowych. Wprowadza się też szereg zabezpieczeń związanych z blokadami stron internetowych propagujących niebezpieczne treści. W większości pracowni komputerowych są regulaminy korzystania z Internetu.

W domu sytuacja wygląda nieco inaczej. O ile rodzice najczęściej nie wyposażają komputerów w blokady stron internetowych, to zwracają dużą uwagę na czas, jaki ich dzieci spędzają przed ekranem komputera. Zdarza się, iż rodzice sprawdzają zawartość stron przeglądanych przez nich. Bywa też, że rodzice zabraniają korzystania z komunikatorów internetowych, choć tutaj ankietowani twierdzą, że takie domowe zakazy są łatwe do ominięcia.

Badani uczniowie twierdzili, iż nie mają negatywnych doświadczeń z Internetem.

Aspekt konsumencki

Internet jako narzędzie konsumenckie jest dość słabo identyfikowane przez uczniów. Zdecydowana mniejszość z nich regularnie kupuje lub sprzedaje przez Internet, choć niemal każdy ma za sobą już takie doświadczenie. Zazwyczaj zakupy polegają na pozyskaniu produktu standardowego, którego zamówienie jest stosunkowo bezpieczne i mało ryzykowne. Najważniejszym powodem do robienia zakupów online jest opłacalność. Dopiero na drugim miejscu uczniowie wskazują wygodę. Przyznają też, że Internet to miejsce, gdzie najłatwiej sprawdzić ceny danych produktów.

Wiarygodność zasobów

Młodzi ludzie często korzystają z zasobów Internetu, by znaleźć potrzebne informacje do szkoły. Traktują go jak encyklopedię lub słownik. Wyszukują materiały do prac domowych. Część uczniów uważa wszelkie dostępne zasoby w Internecie za wiarygodne źródło informacji. Kopiuje odnalezione w Internecie prace do swoich potrzeb, a następnie oddaje je jako własne i nie widzi w tym nic złego. Inni natomiast bardziej krytycznie patrzą na zasoby internetowe. Jeśli korzystają z nich, to starają się je sprawdzać i weryfikować.

Całościowe podsumowanie projektu Mediappro³

Wizja nowych zagrożeń płynących z Internetu

Europa wkroczyła w erę powszechnego korzystania z Internetu, szczególnie przez młodych ludzi. Wzrost jego popularności dotyczy całego młodego pokolenia. Postęp ten staje się jednak źródłem problemów, ponieważ część populacji, która nie ma dostępu do Sieci, czuje się zepchnięta na margines. Pojawiają się więc nowe zagrożenia: ci, którzy nie mogą z niego korzystać, są wyłączeni z części współczesnego świata (zjawisko wykluczenia cyfrowego). To nowe zagrożenie niezaprzeczalnie wymaga odpowiedzi ze strony polityki społecznej – trzeba wyposażać młodych ludzi i ich rodziny w odpowiednie narzędzia, a przede wszystkim w bezpieczny dostęp do Internetu.

Potrzeba rozmów o nowych mediach

Badanie pokazuje, że młodzież nabywa umiejętności posługiwania się Internetem poprzez kontakty z rówieśnikami oraz samodzielne doświadczenia. Czasami dorośli pomagają im w usystematyzowaniu tego spontanicznego zdobywania wiedzy. Młodzież coraz częściej czuje potrzebę rozmawiania o Internecie, grach elektronicznych, telefonach komórkowych w domu i w szkole. Poznawanie zasad kierujących mediami, rozwiązań prawnych powinno mieć miejsce w domu, w szkole i innych instytucjach publicznych.

² Na podstawie wersji angielskiej „A European Research Project: The Appropriation of New Media by Youth”, str. 56–59, 2006.

Profilaktyka: potrzeba bliskiego i zróżnicowanego podejścia

Stosunek młodych ludzi do zagrożeń płynących z Internetu zasługuje na uwagę. Przy tak różnorodnych działaniach podejmowanych przez użytkowników każda osoba jest narażona na inne zagrożenia. Przypominanie młodym ludziom o rozwadze i ostrożności sprawia, że stają się jeszcze bardziej niezdecydowani i pełni obaw bądź – wręcz przeciwnie – chętniej podejmują ryzykowne działania. Psychiatrzy dziecięcy wyróżniają takie zachowanie wśród dorastających dzieci – młodzi ludzie postrzegają niebezpieczeństwo jako możliwość odczuwania bólu, który z kolei pomaga im w osiągnięciu dojrzałości. W tym przypadku wszelkie kazania głoszone przez dorosłych mogą stać się jedynie zachętą do świadomego poszukiwania ryzykownych sytuacji.

W związku z tym należy zwrócić uwagę na to, jak formułować wypowiedzi skierowane do młodych ludzi. Ten sam slogan może bowiem wywołać całkowicie odmienne reakcje, nie do końca zgodne z założonym celem. Zagadnienie bezpieczeństwa w Sieci pociąga za sobą pewne informacyjne i edukacyjne cele, ale najbardziej drażliwe tematy mogą być osiągnięte jedynie przy indywidualnym rozpatrzeniu każdego przypadku z osobna.

Praktyka komunikowania się: etap raczkowania

W kontekście przeprowadzonych badań nie jest łatwo określić, jakie są nowe praktyki komunikowania się. Osobiste strony internetowe i blogi zmierzają w kierunku przedstawiania wizerunku danej osoby. Jednak praktyki te są nadal na etapie raczkowania, nie z powodu możliwości technicznych, ale dlatego że nie proponują one żadnego wyjątkowego narzędzia. Młodzi ludzie robią zdjęcia sobie i przyjaciołom, aby później je sobie nawzajem pokazywać, co możemy porównać do oglądania tradycyjnego albumu ze zdjęciami rodzinnymi. Również w tej sytuacji szkoła nie wykazuje żadnego zainteresowania nowymi mediami oraz możliwością praktycznego wykorzystania ich w edukacji szkolnej.

Wyrażanie siebie poprzez czaty, blogi i osobiste strony internetowe wyraźnie wkroczyło w aktywną fazę wśród wielu młodych ludzi. Jesteśmy świadkami powstawania pierwszego publicznego medium, które nie tylko daje możliwość wyrażania siebie, ale także jest przez młodych ludzi tworzone. Medium to działa głównie w obrębie kręgów przyjaciół, znajomych. Technologia sieciowa stwarza im nowe formy przedstawiania się i prezentowania swoich opinii, choć nadal możliwość interakcji ogranicza się do tych kręgów znajomych, pogrupowanych według różnych stopni znajomości. Jest to narzędzie, które młodzież używa w celu nawiązywania, podtrzymywania i rozwijania znajomości, zainteresowań. To społeczne ograniczenie jest prawdopodobnie zaletą, jeśli chodzi o bezpieczeństwo młodych ludzi. Stanowi przeszkodę dla nieznajomych, chcących poprzez Internet nawiązywać kontakty z dziećmi. Obcy ma bardzo utrudnione zadanie, poprzez liczne zasady, hasła, pseudonimy używane w danej grupie.

Gry elektroniczne i ich umiejscowienie w codziennej kulturze

Młodzi ludzie grający w gry indywidualne czy online nie stanowią znacznej liczby. Nie można więc uznać tego zjawiska za szeroko rozpowszechnione. Sytuacja ta ponownie pokazuje duże uzależnienie od środowiska społecznego, uwarunkowań społecznych czy rodzinnych, a nie dostępu do technologii. Młodzi ludzie podkreślają, że grają w gry jedynie dla chwilowej rozrywki. Kontynuują gry tak długo, jak długo sprawia im to radość, dopóki coś innego, bardziej atrakcyjnego nie zwróci ich uwagi. Nie znaczy to, że nie występują sytuacje izolacji i uzależnienia od gier komputerowych, ale wyniki badań pokazują, że są to sytuacje marginesowe i występują na ogół krótkoterminowo.

Wyobrażenie sytuacji, jakie nakreśliło badanie Mediappro, jest znacznie bardziej umiarkowane niż te, które podają nam media, opierając swoje wnioski na wyjątkowych, dramatycznych sytuacjach. Względna banalność tych sądów nie może ukrywać faktu, że instytucje edukacyjne (szczególnie szkoła, ale także media, itp.) nie widzą tego, że nowe media zostały przyswojone, przyjęte przez młodych ludzi w ich codziennym życiu. Zebrane dane oparte są na opiniach, jakie młodzi ludzie mają na temat ich samych oraz na temat otaczającego ich świata. Ich wypowiedzi są logiczne i zgodne, a dzięki temu wiarygodne.

Słabe zaangażowanie szkoły w kwestię nowych mediów, wyraźnie zauważane przez wszystkich ankietowanych, oczywiście z różnym natężeniem w zależności od kraju pochodzenia ankietowanych, wzbudza obawy, że młodzi ludzie w niewielkim stopniu będą przygotowani na nowe technologie. Jeśli Internet stanie się powszechnym narzędziem, pojawi się zagrożenie jego trywializacji, bezkrytycznego i pasywnego podchodzenia do niego. Młodzi ludzie powinni być zdolni do myślenia o swojej przyszłości i podejmowania świadomych decyzji. Dostrzegamy jednak niewielką pomoc ze strony dorosłych, którzy pomagiliby im w kształtowaniu siebie samego, w ten sam sposób, w jaki szkoły robią to na innych płaszczyznach, np. literatury, geografii, etyki.

Nauczyciele jako główni pośrednicy

Potencjał kulturowego i społecznego otwarcia się, kryjący się w nowych mediach, nie jest dostatecznie wykorzystywany przez młodych Europejczyków. Szkoła dzisiaj, bardziej niż kiedykolwiek, powinna otwierać młodych ludzi na świat, różnorodność ludzi i kultur. Technologia mediów sieciowych dopinguje młodzież do wzajemnej konfrontacji. Nowe media dają jej możliwość bycia widocznym wszędzie i zawsze. Umiejętność rozmawiania i porozumiewania się, przy zachowaniu ciekawości i szacunku dla drugiej osoby, jest znacznie bardziej złożona i trudna niż opanowanie techniki obsługi komputera. To właśnie stanowi wyzwanie dla współczesnej szkoły. Stanowi również wyzwanie dla wszelkich autorytetów, aby szukali różnych środków na osiągnięcie tego celu.

Rola rodziców

Trzeba też zauważyć, że projekt Mediapro dał możliwość ankietowanym wyrażenia swoich spostrzeżeń na temat trudności, z jakim borykają się ich rodzice, jeśli chodzi o nowe media. Często to dzieci wyjaśniają rodzicom, jak działa Internet, i pokazują bardziej zaawansowane funkcje w telefonie komórkowym. Tym samym wprowadzają do domu „kulturę informacyjną”. Sytuacja ta wymaga więc nie tylko kształtowania się nowych społecznych relacji, ale także zaangażowania rodziców w nowe media i uczenia ich korzystania z nowych technologii. Rodzice powinni przyjąć do wiadomości, że ich dzieci często są „ekspertami” w sprawach Internetu i nowych mediów. Powinni więcej rozmawiać z nimi na temat korzystania z nowych technologii również po to, aby wymieniać się doświadczeniami, uczyć się wzajemnie. Jest to o tyle istotne, że młodzi ludzie wydają się nie zawsze być świadomymi zagrożeń kryjących się w Sieci. Często uważają, że jedynym niebezpieczeństwem, jakie czyha na nich w Internecie, są wirusy. Badania pokazują, że młodzi ludzie korzystają z Internetu najczęściej w domu, dlatego też rodzice powinni zrozumieć, że ich rola w edukacji elektronicznej jest bardzo ważna.

Załączniki

Kilka słów o Polskim Portalu Edukacyjnym Interkl@sa

We współpracy z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności i z pomocą Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego przy Polskiej Akademii Nauk, Program Interkl@sa stworzył pierwszy w Polsce niekomercyjny portal edukacyjny www.interklasa.pl.

Portal działa od lipca 2001 roku. Jego zasoby obejmują wiele tematycznych serwisów edukacyjnych, ponad 8000 publikacji cyfrowych i artykułów oraz materiały audio-wideo. Portal ma ponad 42 000 zarejestrowanych użytkowników, ponad 42 000 subskrybentów biuletynów, a średnia miesięczna liczba odsłon stron dochodzi do 15 milionów (system statystyczny Gemius).

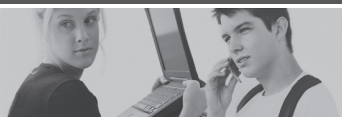

We wrześniu 2004 roku portal Interkl@sa.pl zajął pierwsze miejsce w rankingu portali edukacyjnych magazynu „Komputer Świat”, jako jedyny uzyskując ocenę „bardzo dobrą”. W 2005 roku otrzymał wyróżnienie w pierwszej edycji konkursu Webstarfestival 2005 w kategorii „Najlepsza strona społeczna”, a w 2006 roku został uznany przez specjalistów projektu Sieciaki.pl za bezpieczny i wartościowy dla najmłodszych użytkowników Internetu i tym samym otrzymał Certyfikat Bezpieczna Strona – Sieciakowe Best. Ponadto w 2006 roku został odznaczony Certyfikatem Strona Przyjazna Dziecku

przez Fundację kidproject.pl promującą bezpieczne i wartościowe treści w Internecie.

W portalu Interkl@sa.pl można znaleźć między innymi aktualne informacje, multimedialne pomoce naukowe, zbiór lektur szkolnych, animacje edukacyjne, testy egzaminacyjne i porady, serwisy tematyczne, setki scenariuszy lekcji i prezentacji dydaktycznych, serwis francuskojęzycznych zasobów edukacyjnych Frantice (powstały we współpracy z Ambasadą Francji, Polskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym i Centralnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli), wyróżniony w 2004 roku certyfikatem European Language Label, a także Bibliotekę Multimedialną Interkl@sa (www.interklasa.pl/bmi).

Portal organizuje liczne konkursy dla szkół, nauczycieli i uczniów, a także dzięki współpracy z European Schoolnet publikuje informacje o szkolnych projektach europejskich oraz ogłoszenia szkół europejskich szukających partnerów do współpracy.

Na potrzeby środowiska edukacyjnego platforma www.interklasa.pl została wyposażona w liczne mechanizmy użytkowe, wśród nich – bezpłatną pocztę elektroniczną, grupy dyskusyjne, ankiety, Twoje wiadomości, biuletyn elektroniczny, możliwość darmowego umieszczenia stron WWW, Wirtualną Klasę (narzędzie wspomagające nauczanie na odległość, <http://klasa.interklasa.pl>) oraz Interaktywną Mapę Szkół (udostępniającą informacje teled adresowe do ponad 30 000 szkół z całej Polski – <http://mapa.interklasa.pl>).

Polski Portal Edukacyjny jest platformą informacyjną, która pełni również rolę medium pomiędzy uczniami, administracją szkół, urzędami gmin oraz rodzicami uczniów, a firmami oferującymi oprogramowanie lub zasoby edukacyjne oraz organizacjami edukacyjnymi tworzącymi internetowe serwisy informacyjne. Polski Portal Edukacyjny jest platformą wymiany myśli, poglądów i opinii, integrującą środowisko edukacyjne i przyczyniającą się do promocji inicjatyw edukacyjnych.

Zapraszamy do odwiedzania stron www.interklasa.pl!

Wydawnictwo Nowa Era – sponsor wydania publikacji

Wydawnictwo Nowa Era powstało w 1993 roku jako jedna z pierwszych w Polsce prywatnych oficyn oświatowych. Obecnie zajmuje drugą pozycję na rynku wydawnictw edukacyjnych, a w jego katalogu znajduje się 1200 pozycji.

Ponieważ różnorodność pomocy naukowych zwiększa skuteczność uczenia i uczenia się, Nowa Era wydaje podręczniki, wszelkiego rodzaju zeszytu ćwiczeń, atlasy, plansze, mapy, płyty multimedialne, płyty audio i filmy, plany wynikowe, poradniki dla nauczycieli, scenariusze lekcji i pismo dla dzieci „Świerszczyk”.

Rozpoczynając działalność na przełomie XX i XXI wieku, zainicjowało wiele pionierskich, wymagających wielkiego trudu przedsięwzięć, dzięki którym oferta wydawnictwa odpowiada wymogom XXI wieku.

Rozwój technik multimedialnych i Internetu rozpoczął nową erę w edukacji, a Wydawnictwo Nowa Era podjęło wyzwanie stworzenia nowoczesnego warsztatu pracy dla polskiego nauczyciela i dla polskiego ucznia.

Dziś płyty w podręcznikach dla uczniów już nikogo nie dziwią, stały się pożądanym standardem – tylko w roku 2006 dotrze do uczniów ponad 1,5 miliona podręczników Nowej Ery z płytami multimedialnymi. Równocześnie coraz szybciej rozwija się interaktywny portal internetowy Wydawnictwa, czego przykładem może być strona <http://www.konkursslowodaje.pl>.

Portal uczniów, nauczycieli, rodziców

- ☐ Zasoby edukacyjne serwisu eduseek.interklasa.pl
- ☐ Francuskojęzyczne zasoby edukacyjne frantice.interklasa.pl
- ☐ Serwisy tematyczne np. Unia Europejska, angielski
- ☐ Ciekawe i aktualne informacje z zakresu edukacji i nie tylko
- ☐ Porady, ciekawostki, testy egzaminacyjne
- ☐ Biuletyn European Schoolnet - znajdź partnerską szkołę z zagranicy (np. do programu Comenius)
- ☐ Zbiór lektur szkolnych - nie tylko opracowania, również pełne teksty!
- ☐ Multimedialne pomoce naukowe: animacje bitew historycznych, animowane lekcje z geografii, biologii, chemii...
- ☐ Testy egzaminacyjne i porady
- ☐ Konkursy i atrakcyjne nagrody
- ☐ Poczta - 20MB dla Ciebie
- ☐ Szkolne strony WWW na serwerze Interkl@sy
- ☐ Cotygodniowy biuletyn informacyjny
- ☐ Dyskusja na forum
- ☐ Gadżety: tapety i plany lekcji, obrazki do kolorowania

Dodatkowo dla nauczycieli:

- ☐ Możliwość publikacji (certyfikaty publikacji)
- ☐ Setki scenariuszy lekcji
- ☐ Multimedialne pomoce dydaktyczne
- ☐ Szkolne projekty europejskie
- ☐ Nauczycielska Internetowa Księgarnia Edukacyjna
- ☐ Biblioteka Multimedialna Interkl@sy
- ☐ Strony WWW na serwerze Interkl@sy dla nauczycieli

Polski Portal Edukacyjny www.interklasa.pl powstał w lipcu 2001 roku we współpracy z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności i z pomocą Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego przy Polskiej Akademii Nauk.

Sponsorem wydania publikacji jest Wydawnictwo Nowa Era.

ISBN 83-922118-9-8

www.interklasa.pl